

DEBATT

Vetenskapsrådet och KI gör sig båda skyldiga till rättsövergrepp

Ola Stenqvist vill att beslut om Thomas Lundeberg annulleras och att han får en ursäkt.

År 2006 fälldes forskaren Thomas Lundeberg för forskningsfusk. Domarna fick till konsekvens att Lundeberg utpekades som bedrägare och belades med vetenskapligt yrkesförbud: I strid med grundlagen beslöt hans senare chef Carola Lemne, då chef för Danderyds sjukhus, att Lundeberg inte fick bedriva forskning, och inte heller skriva översiktsartiklar.

Utpekandet av Lundeberg som fuskare baseras på utredningar vid Karolinska institutet, KI, och Vetenskapsrådet, VR. Dessa har tidigare utsatts för förödande kritik av KI-forskare, och har nu blivit föremål för en avslöjande vitbok (förlag www.gml.se), i vilken Johan Thyberg ger en skrämmande beskrivning av hur KI:s forskningsdekanus, Jan Carlstedt Duke, JCD, helt okritiskt sprungit de till Lundeberg fientligt inställda anmälnarnas ärenden.

DEN SOM FRAMFÖRT de mest omfattande anklagelserna mot Lundeberg, och som tycks ha dirigerat JCD:s agerande, är M, en samarbetspartner till Lundeberg med vilken han samägt bolag och patent. M, och hennes ombud, har anmält Lundeberg till KI, VR, säpo, Ekobrottsmyndigheten, polisen och regeringen för bland annat inbrott i bostaden, stölder av prover och pärmar, dataintrång, oetisk djurförsökshandling, plagiat, ekonomiska oegentligheter, förfalskade patentunderlag, olaga hot och förtal.

Hon har också framfört indirekta men tydliga anklagelser med innebörden att Lundeberg framkallat ett flertal dödsfall på Statens lantbruksuniversitet genom oxytocinförgiftning i aerosolform. Polisen finner dock inga tecken på inbrott, inga tecken på datorintrång och inget skäl att tro att Lundeberg skulle ha mördat någon. Alla anklagelser, förutom de som olyckligtvis hamnar på JCD:s bord, avskrivs utan åtgärd.

Ola Stenqvist är professor och överläkare vid anesthesi- och intensivvårdskliniken på Sahlgrenska universitetssjukhuset i Göteborg.

Bara under sommaren 2007 anmäler M och hennes ombud 13 företag och 28 forskare, inklusive en tidigare doktorand till M. Men i stället för att dra de oundvikliga konklusionerna av detta osannolika antal anmälningar, liar sig JCD och KI till synes reservationslöst med M och hennes ombud. Om något talar till Lundebergs fördel trolas det bort, om någon vittnar för Lundeberg slås dövörat till, om jäv föreligger blundar man. Om M och Lundeberg båda står som uppfinnare på ett patent klandras Lundeberg men inte M. Samarbetet mellan M:s ombud och forskningsdekanus under utredningen av Lundeberg är så tätt att M:s ombud framför ett tack till JCD: "... för att du alltid ställer upp till samtal under angenäma former och biträde med utredningar".

KI:S LEDNING TRAKASSERAR också Lundebergs medarbetare. I ett brev, skickat till en av Lundebergs före detta doktorander strax före hennes disputation, kräver forskarutbildningsdekanus Elisabeth Granström, efter samråd med KI:s rektor Harriet Wallberg-Henriksson och JCD, att doktoranden – eftersom KI:s ledning felaktigt anser att Lundeberg inte har rätt att kalla sig professor – ska klistra över Lundebergs titel och KI-adress i alla avhandlingar som distribuerats, och muntligt göra avbön för sin förmenta förseelse i samband med disputationen. Också denna avskyvärda stalinistiska skrivelse är resultatet av ett tips från M och hennes ombud till JCD.

När KI:s tidigare rektor 2003 beslutar om sanktioner mot Lundeberg ger denne upp och begär avsked. Men när nya anklagelser inflyter från M, beslutar KI:s rektor anmäla ärendet till VR. I ett ögonblick av ovanlig klarsyn konstaterar hon: "KI finner det svårt att i egen regi göra en neutral och oberoende utredning". Tyvärr kommer detta

också gälla VR, som genomför en parodisk utredning och faller Lundeberg.

I ETT RÄTTSAMHÄLLE är det normalt så att man som anklagad får kännedom om allt som läggs en till last, för att kunna försvara sig, men KI vägrar, i sann Kafka-anda, att lämna ut delar av anklagelseakten till Lundeberg – men får senare bakläxa av kammarrätten.

Också denna avskyvärda stalinistiska skrivelse är resultatet av ett tips"

Också VR tycks ha tagit parti på ett tidigt stadium. Man får god hjälp av JCD, som vidarebefordrar anklagelser från en av Lundebergs tidigare doktorander (B), med innebörden att en annan av hans doktorander och medanklagade (C), tillsammans med Lundeberg, skulle ha plagierat hennes opublicerade (sic!) manuskript.

Varken JCD eller VR tycks bekymra sig över att manuskripten kommer från datafiler som har benämningar som "Thomas mapp" och därför sannolikt är Lundebergs egna. Om sådan autoplagiering skulle vara ett brott lär listan över skyldiga kunna göras utomordentligt lång. JCD tycks inte heller bekymra sig över att B och C har haft en allvarlig konflikt som ger B uppenbart hämndmotiv mot C, och därmed diskvalificerar B som sanningsvittne.

Lundeberg fälls också för att han inte har kunnat prestera källdata från sin forskning. Den dömande kommittén ser det inte som någon förmildrande omständighet att även andra KI-forskarens rådata hade försvunnit i samband med ombyggnaden. Och VR kan i dag inte själv prestera sina egna "rådata", det vill

säga de handlingar som ligger till grund för plagieringsanklagelserna. Allt är försvunnet!

Inom VR:s oredlighetskommitté förfäktar man idén att en forskare ska ses som skyldig tills han bevisat sin egen oskuld. Alla är dock inte lika inför lagen: en av oredlighetskommitténs egna ledamöter, Birgitta Strandvik, fick skyndsamt absolution av VR:s generaldirektör för en trippelpublicering, som hon hade gjort sig skyldig till ungefär vid samma tidpunkt som hon utredde och klandrade Lundebergs långt lindrigare variant av samma förseelse.

VR:S UTREDNING KOMMER slutligen med sitt utlåtande. En storm av protester från kollegor till Lundeberg, som i detalj avvisar oredlighetskommitténs utlåtande, bevakar inte KI:s rektor, som i juni 2006 fastställer VR:s fällande dom. När Lundeberg försöker överklaga VR:s beslut får han av både läns- och kammarrätt beskedet att detta "inte har några rättsverkningar mot TL eller i övrigt kan anses utgöra ett ingrepp i hans personliga eller ekonomiska ställning på ett sådant sätt att det går att överklaga".

Och detta framförs alltså till en person som orättfärdigt utsatts för livslångt yrkesförbud och skandaliserats i media!

Johan Thybergs bok *Forskningsfusk eller rättsövergrepp* ger en skakande bild av hur utredningarna inom KI och Vetenskapsrådet kantats av förutfattade meningar, subjektivitet, jäv, undertryckande av för den anklagade fördelaktig information och partiskhet, och placerar KI och VR på de anklagades bänk. Kan man från dessa två myndigheter, som hittills, titta ihjäl det justitiemord man gjort sig skyldig till? Eller kan man hoppas på att hut går hem, det vill säga att Lundeberg får upprättelse genom att KI och VR annullerar sina beslut och ber honom om ursäkt? ☉

Nya Karolinska Solna kan få olika typer av kök

REPLIK För att förbereda för förändringar bygger vi med stor flexibilitet, skriver Tomas Philipp.

Tre debattörer med lång erfarenhet av kost- och näringsfrågor frågar i Dagens Medicin nr 24/09 "varför får inte Nya Karolinska eget centralkök"?

Nya Karolinska Solna universitetssjukhus, NKS, ska stå klart att öppna i december 2015. Sjukhuset kommer på en rad sätt att förnya sjukvård, forskning och utbildning och stärka sambanden däremellan. Men framför allt blir det ett sjukhus där patientens behov sätts i första rummet.

Patientmaten är en del av den goda patientmiljön och den ska vara både

näringsrik och kulinarisk – precis som artikelförfattarna skriver.

Landstingsfullmäktige i Stockholm beslutade den 15 maj 2007 att landstingets produktionskök successivt ska avvecklas och ersättas med mottagningskök och avdelningskök. Bakom beslutet fanns hygienskäl (minskar risken för vårdrelaterade infektioner), möjlighet till menyval, att undvika varmhållning, mindre spill med mera.

NKS byggs generellt och flexibelt. Det innebär stora möjligheter att anpassa sjukhuset efter den tekniska och medicinska utvecklingen samt

den utveckling som sker även inom kostförsörjning till patienter och personal.

I upphandlingen av bygget är inriktningen ett flexibelt mottagningskök. Beredning av mat ska kunna ske i köket såväl som tillagning av till exempel särskild dietkost eller enklare måltider.

KRAVET PÅ GENERALITET innebär att köket går att bygga om till ett tillagningskök. Ventilation och avlopp ska redan från början vara anpassade för ett eventuellt framtida tillagningskök. Köket ska kunna anpassas till

Tomas Philipp är kommunikationschef vid Nya Karolinska Solna-förvaltningen.

nya arbetssätt när nya matsystem utvecklas.

Nya Karolinska Solna kommer dessutom att inrymma flera restauranger som också kan leverera mat till patienter. Valfriheten för patienten är en viktig del av matkvaliteten.

De riktlinjer för att säkerställa en god och näringsrik patientmat och de system för produktion, distribution och servering som landstinget beslutar är bäst lämpade i framtiden, kommer också att styra valet av kosthantering på NKS. För att förbereda oss för förändringar bygger vi med stor flexibilitet. ☉